

На 18 декември Народното събрание прие на първо четене Закона за развитието на академичния състав в Република България. В сегашния си вид той има ред сериозни недостатъци, които могат да бъдат обобщени по следния начин:

- развитието на учените от даден университет или институт става напълно зависимо от решенията на ръководството му;

- тъй като учените нямат право на едно или друго решение, ръководството има практически неограничена власт върху тяхната кариера;

- те не са защитени от нечестно упражняване на тази власт и не могат да търсят справедливост от апелативна инстанция, освен в случай на елементарни процедурни грешки.

Тези недостатъци са анализирани подробно по-долу във връзка с конкретни текстове от закона.

Ако те не бъдат отстранени, добрата идея научните съвети на ВАК да бъдат заменени с по-тясно специализирани научни журита ще даде лоши плодове. Законът ще направи възможни например следните сценарии:

- Даден университет е заплашен да изгуби акредитацията си, защото няма необходимия процент щатен състав, хабилитиран по реда на досегашния закон. След влизането в сила на новия закон ръководството на университета запрята ръкави, хабилитира достатъчен брой асистенти и с лекота преодолява изискванията за акредитация.

· В даден университет са произведени изключително бързо няколкостотин професори. Следвайки предписанията на закона, контролната комисия прави проверка на място, но тъй като конкурсите са открити с решение на университета, обявени са на интернет страницата на университета, във всекидневник и “Държавен вестник”, кандидатите са подали необходимите документи, включително една или повече публикации, журито е съставено от председател и четирима членове, избрани от съответния факултетен съвет, които взимат решение на закрито заседание, предложението за избор е съставено от председателя на журито, подписано от неговите членове и гласувано от факултетния съвет, контролната комисия в крайна сметка заключава, че всичко е наред.

· Известен критик на правителството кандидатства за хабилитация. Министърът на образованието разпорежда на пряко подчинената му контролна комисия да провери процедурата, тя обявява, че е констатирила нарушение, тъй като един от членовете на журито е изпратил рецензията си за публикуване на сайта на комисията със седмица закъснение. Тъй като законът не разграничава съществени от несъществени нарушения на процедурата, това дава на министъра властта да прекрати процедурата. Сега единственото, което остава на пострадалия критик, е да опита да съди министерството, поемайки свързаните с това рискове и разходи. Разбира се, този сценарий може да се развие и по друг начин – контролната комисия спира процедурата, за да направи проверка, но вместо да се произнесе в предвидения едномесечен срок забавя решението си с повече от година. Тъй като законът не предвижда носене на отговорност за това, критикът е изправен пред избора да съди контролната комисия или да чака търпеливо, може би до следващите избори.

· Факултетен съвет е доминиран от една или няколко влиятелни фигури. Тъй като той решава практически всичко, свързано с обявяването на конкурси, включително избора на научно жури и резултатите, тези влиятелни фигури осигуряват светкавично развитие на учените, които се ползват с тяхната благосклонност, и възпрепятстват развитието на тези, които им се противопоставят.

· Години след хабилитирането си учен има само една публикация. Обявен е конкурс за професор и ученият решава да кандидатства, но на конкурса се явява силен конкурент, написал няколко книги след хабилитацията си. Тъй като факултетният съвет е доминиран от влиятелна фигура, създава научна школа, непубликуващият, но верен по сърце учен решава да подобри шансовете си като се обяви за последовател на неговата школа или обвинява конкурента си в презрение към нейните постижения и в крайна сметка печели конкурса.

· Политик бива обзет от внезапна любов към науката и понеже е приятел на влиятелна фигура от даден университет, решава да стане доктор. Тъй като досега не се е занимавал с научна работа, представя единствено научно-приложни публикации, например статии и интервюта от всекидневници. Неговият влиятелен приятел прокарва през факултетния съвет жури от други приятели, включително трима от други университети, политикът е избран за доктор, а след това за доцент и професор.

· Учен критикува теория, скъпа на сърцето на влиятелни фигури в съответния факултет. Тъй като те са уверени в правотата си, ученият губи благосклонността им и за да не влиза в конфликт с тях факултетният съвет не обявява конкурс за хабилитирането му, или избира жури, склонно да реши конкурса в полза на по-безкритичен кандидат, така че в крайна сметка той бива принуден или да се покае за критиката си, или да се развива другаде.

· Млад учен работи в относително нова област. Понеже тя е относително непозната за факултетния съвет, той избира жури, което не е компетентно в съответната област, макар членовете му да спадат към същата област на висше образование. В резултат на това дисертацията, да речем по съвременна американска литература, се оказва оценявана от специалисти по антична литература или езикознание и защитата ѝ е неуспешна. Тъй като законът не позволява на учения да оспори тази оценка, не му остава нищо повече от това да започне нова докторантура в друг университет.

Ако законът не бъде преработен така, че тези сценарии да станат невъзможни или поне малко вероятни, той няма да даде добрите плодове, които обещава авторите му. На първо място, той няма да улесни развитието на младите учени, защото сега то е затруднявано не толкова от ВАК, колкото от ограничения брой конкурси, но законът не предвижда нищо в тази връзка. Той не ограничава например броя на длъжностите, които един преподавател може да заема в различни университети и не определя минимални условия, при които един хоноруван асистент има право да поиска да бъде обявен конкурс за асистент, или при които един асистент има право да поиска да бъде обявен конкурс за доцент.

Нещо повече, законът ще затрудни развитието на младите учени, защото ще направи подкрепата на влиятелните фигури от съответната научна организация решаваща за развитието им и ще породни клиентелизъм там, където тези фигури са по-склонни към честолюбие отколкото към мъдрост. За съжаление тъкмо това подсказват изявленията на някои от авторите на закона, че той ще поощри създаването на научни школи, както и обещанието им, че в случай че младите учени изпаднат в конфликт със своя научен

ръководител, ще им бъде дадено “правото” да опитат кариера в друга научна институция.

Освен това законът ще въведе само привидно пазарния принцип, защото пазарът на българската наука ще остане до голяма степен контролиран от държавата, която определя таксите за обучение, издръжката на студент, бюджетните субсидии на научните институции, финансирането и изпълнителите на национални проекти, акредитира университетските програми (отказвайки на БАН да развива магистърски и бакалавърски програми) и се подготвя да отнеме на университетите правото да управляват собствените си финанси. С оглед на това законът ще въведе пазарния принцип, само доколкото ще позволи на ръководствата на университетите и институтите да приватизират и капитализират своите научни степени и длъжности.

Накрая, ако законът не бъде преработен така, че да направи невъзможни описаните по-горе сценарии, той ще доведе до увеличаване на корупцията. Защото основният източник на корупция днес са тъкмо областите, в които никой няма право на определено решение. Тъй като в тези области решенията са въпрос не на права, а на политика, представителите на държавната власт са свободни да решават каквото преценят и понеже тяхната благосклонност може да се окаже решаваща, засегнатите страни са принудени да опитат да я спечелят. В сегашния си вид законът ще стимулира корупцията, защото ще позволи на ръководствата на известни и неизвестни български университети и институти тъкмо това – да решават каквото преценят, без засегнатите да могат да претендират, че имат право на определено решение, без да могат да потърсят справедливост от апелативна инстанция или защита, в случай че изгубят тяхната благосклонност.

За да бъде добър един нов закон, не е достатъчно старият да е по-лош. За да не се окаже Законът за развитие на академичния състав лош, след като старият лош закон остане в миналото, предлагаме да бъдат отстранени описаните по-долу недостатъци:

Чл. 3, ал. 2. В по-ранните варианти на проектозакона беше заложена идеята имената на длъжностите в БАН да се доближат до тези в университетите. В приетия на първо четене закон тази добра идея е изоставена, а длъжностите на учените от БАН са трансформирани в изследовател, старши изследовател и главен изследовател. Но

изследовател е всеки, който се занимава с научна работа. Още повече, че преводът на тези длъжности в международен контекст лесно може да бъде възприет погрешно, например като липса на научна длъжност. Поради това предлагаме длъжностите на учените от БАН да бъдат приравнени с тези в университетите.

Чл. 4, ал. 1. Не е ясно в какъв смисъл контролната комисия извършва проверки за спазване на откритите процедури. Проблемът в този текст вероятно произтича от това, че законът определя само общи черти на конкретните процедури, но оставя разработването им на отделните университети, както гласи чл. 1, ал. 3. Това налага въпроса дали контролната комисия ще проверява съответствието на конкурсите с вътрешните правилници на университетите или със закона. В първия случай комисията би била овластена да тълкува и прилага университетските правилници срещу самите университети, противоречаща на принципа на академичната автономия. Във втория случай контролните функции на комисията биха били прекалено слаби, защото при един минималистичен закон като предлагания тя би оказвала минимален контрол. Впрочем така би било дори комисията да има правомощията да проверява съответствието на процедурите с университетските правилници, защото според проектозакона тя не може да контролира научните качества на кандидатите и не може да се намеси в случай на несправедливо, но процедурно издържано решение. Тъй като обаче от една толкова малка контролна комисия не може да се очаква да оценява качеството на научни трудове, може на кандидатите за научна степен или длъжност да се даде правото, в случай че смятат, че са станали жертва на несправедливост, да поискат да бъдат оценени от друго научно жури, избирано не от собствената им организация, а от контролната комисия (за възможен начин на организация на тази процедура виж коментара към

Допълнителни разпоредби, §2

).

Чл. 5, общ коментар: Не е предвиден мандат на комисията. Ако не бъде предвиден такъв, има опасност тя да се сменя заедно с управляващата партия или изобщо да не се сменя.

Чл. 7, ал. 2. Този член на практика допуска облекчено получаване на докторска степен. Липсата на ясна дефиниция на “учебни и практико-приложни публикации” позволява докторска степен да бъде присъждана въз основа на каквито и да е публикации. Въвеждането на подобна облекчена процедура обезценява труда на тези, които получават докторска степен въз основа на дисертация, още повече, че уточняването на учебните и практико-приложни публикации като “учебници, речници и др.” подсказва, че замисълът на въвеждането на облекчената процедура е да се позволи на тези, които сега заемат научни длъжности без докторска степен, да придобият такава без излишен

труд.

Чл. 7., ал. 3. Формулировката “самостоятелна подготовка в докторска програма” изглежда неадекватна. Неадекватността ѝ би проличала, ако опитаме да си представим какво би представлявала например една самостоятелна подготовка в магистърска програма. Щом докторантурата се третира като образователна степен, допускането на докторантура на самостоятелна подготовка, наследено от досегашния закон, ще представлява нещо като създаване на своеобразна самообразователна научна степен. Тази самообразователна докторантура не може да постигне положителните ефекти на редовната докторантура, защото последната учи не просто на научна работа, а на работа в научни институции, не просто на мислене, а на мислене в рамките на определена дисциплина. Поради това би било по-добре докторантурата на самостоятелна подготовка да отпадне. Вероятно авторите на проекта са се надявали тя да позволи на всички, които сега заемат длъжността асистент без да са доктори, да защитят докторска дисертация без да преминават през неволите и трудовете на редовните докторанти. Ако авторите на законопроекта са наистина загрижени за тези асистенти, би било по-добре да се включи подходящ текст в заключителните разпоредби, разрешаващ им в определен, значително по-кратък срок да защитят свой труд по предвидената в закона процедура за получаване на докторска степен.

Чл. 8., ал. 1. Законът трябва да бъде съпроводен с въвеждането на по-строги правила за акредитация на научните организации, които могат да обучават докторанти.

Чл. 8., ал. 3. Този член облекчава недопустимо зачисляването на докторантура на самостоятелна подготовка. Правилникът на СУ например изисква кандидатът за докторант да представи дисертационен труд, разработен в основната си част. Замисълът на това изискване е да позволи да бъдат преценени качествата на кандидата. Представянето на идеен проект и библиография не позволява това.

Чл. 11, ал. 1. Трябва да се уточни кога научната област на членовете на журито по този член е “съответна”. Това вече няма да може да става чрез класификатора на научните специалности. Категориите на класификатора на областите на висше образование от друга страна са прекалено широки, за да бъдат полезни в това отношение. Те биха позволили например специалист по диалектология да оценява докторат по теория на литературата. Затова предлагаме текстът на този член да бъде редактиран така: “Защитата на дисертационен труд се осъществява публично пред жури от пет лица, хабилитирани в научната област *на дисертационния труд*, трима от които външни за висшето училище или научната организация.” Освен това трябва да се

предвиди ролята на научния ръководител, който – въпреки ключовата си роля за една докторантура – липсва напълно в предлагания закон.

Чл. 11, ал. 2. Текстът на този член не изяснява кой обсъжда състава на научното жури с активното участие на докторанта. Трудно е да се предположи, че ректорът на голямо висше училище или председателят на БАН ще могат да проведат такова обсъждане с всеки докторант, а дори да могат, това вероятно няма да бъде много полезно, ако ректорът или председателят е от друга научна специалност. Освен това трябва да се предвиди какво би станало, ако ректорът промени решение на факултетния съвет. Ако от друга страна този, който обсъжда състава на журито, е факултетният или научният съвет, какъв смисъл ще има от такова обсъждане, след като този съвет вече е предложил журито и сега предстои да го приеме?

Чл. 13, ал. 2. Добре е да се въведе някакво ограничение за това колко пъти един докторант може да опитва да защити един и същ дисертационен труд. Освен това повторното явяване трябва да бъде възможно след определен период, защото сега законът позволява в случай на неуспешна защита бързо да се организира нова процедура с ново, по-благоклонно жури.

Чл. 15., ал. 2. Един от големите проблеми пред развитието на младите учени е малкият брой свободни академични длъжности. Той се дължи в голяма степен на това, че едни и същи преподаватели заемат едновременно по няколко длъжности в различни университети. Законът може да допринесе за решаването на този проблем, ако ограничи тази възможност. Тъй като “преминаването на академична длъжност”, за което става дума в този член, може да бъде тълкувано широко и като “заемане на академична длъжност ... в друго висше училище или научна организация”, предлагаме това широко тълкуване да бъде изключено чрез добавянето на следния текст: “Не се допуска заемането на повече от една [две?] академична длъжност във висше училище или научна организация.”

Чл. 20, ал. 2. Тъй като изразът “след избор от съответния факултетен съвет” може да бъде тълкувано прекалено тясно, като изискване заповедта на ректора, определяща комисията за избор на асистент да не изпреварва по време предложението на факултетния съвет, по-уместна е формулировката “*въз основа* на избор от съответния факултетен съвет”.

Чл. 25, ал. 3. Изразът “съответната преподавателска натовареност” е неясен. По-добре е той да се замени с “преподавателската натовареност, предвидена в правилника на съответното висше училище”. Сходна корекция е необходима и в **чл. 30, ал. 3**

Чл. 26, ал. 1. Участието на външни лица в журито е замислено като механизъм на контрол, който да замени контрола, упражняван от специализираните научни съвети на ВАК. Когато изискването за участие на такива външни лица бъде отслабено до уговорка, че те “могат” да участват в журито, те могат както да бъдат, така и да не бъдат включени в него, което прави този механизъм за контрол изцяло факултативен, зависим от желанието на научната организация, провеждаща конкурса. Предлагаме текстът на тази алинея да бъде коригиран по следния начин: “Поне двама от членовете на журито са външни за съответното висше училище.”

При все това тази поправка няма да бъде в състояние да премахне една съществена неяснота в закона: щом научните длъжности важат единствено за университета или института, който ги присъжда, те не важат извън него и следователно самото допускане на външни хабилизирани лица противоречи на духа на закона, освен ако духът му не се състои в само мнимо ограничаване на научните длъжности до присъждащите ги институции, или с други думи – освен ако духът му не се състои в това научните длъжности дори на странни и непознати университети да бъдат третираны като de facto национални, като същевременно бъдат освободени от контрола на ВАК.

Чл. 27, ал. 2. Терминът “специализирани научни издания” е неясен. Той трябва да бъде сведен или до “научни издания”, или да бъде изграден механизъм на регистрация на специализираните научни издания. Освен това този текст позволява донякъде парадоксалното тълкуване “не се оценяват текстове, които не са публикувани в специализирани научни издания”, каквито са например книгите и хабилизационните трудове, които се публикуват в най-добрия случай в издателства. За да се избегне това противоречие в списъка на документите, подавани за конкурса, трябва да бъдат включени и “публикации” наред с “хабилизационния труд, другите трудове и изследвания”, а последното изречение да бъде редактирано така: “Статии и студии се оценяват, само когато са публикувани в научни издания”.

Чл. 28, ал. 2. Когато се говори за заключително заседание на научното жури, това предполага, че са били проведени предварителни заседания. От предложението текст не става ясно в какво се състоят тези предварителни заседания. Не става ясно и в какво се

състои заключителното заседание, щом рецензиите са вече публикувани. Тъй като в рецензиите като правило се предлага или не се предлага избирането на кандидатите на съответната длъжност, предварителното им публикуване би имало смисъл, само ако т.нар. заключително заседание представлява някакъв род защита. Но в такъв случай в него трябва да се предвиди участието на кандидатите и вероятно би било по-уместно то да бъде открито, а не закрито, както предвижда следващата алинея.

Чл. 28, ал. 3. По-уместно е научното жури да разисква не качествата на кандидатите, а представените от тях хабилитационни и други трудове, публикации и изследвания.

Чл. 30, ал. 1. Изискването кандидатите за професори да имат публикации е значително по-ниско от изискванията към доцентите. Би следвало и в този случай да се изисква представяне на научен труд. В противен случай ще бъде възможно доцент, публикувал да речем две статии за десет години, по силата на този законопроект да настоява, че има правото да стане професор. Още повече, че **ал. 2.** предвижда конкурсът за професор да бъде проведен при условията, указани по отношение на доцентските конкурси, които предвиждат представянето на такъв труд.

Чл. 34, ал. 1. Текстът може да се тълкува в смисъл, че вече приключилите процедури не подлежат на контрол от комисията дори при наличието на процедурни нарушения. Смятаме, че фразата “откритите и неприключили” трябва да бъде заличена.

Чл. 34, ал. 3. Изискването да бъдат предварително представени доказателства за нарушения в провежданата процедура е прекалено тежко. В качеството на доказателства вероятно трябва да бъдат представени документи, но такива документи едва ли ще бъдат достъпни за страната, станала жертва на несправедливост. Още повече, че предвидените проверки на контролната комисия и изискването на документи, за което става дума в **чл. 35, ал. 1**, биха били напълно безсмислени, щом тя е освободена от задължението да събира доказателства. С оглед на това изискването за представяне на доказателства трябва да бъде заличено. В противен случай то би направило задействането на минималистичната апелативна процедура, заложен в закона, практически невъзможно.

Чл. 35, ал. 3., ал. 6. Текстът на тази алинея на практика предоставя контрола на министъра. Така контролната комисия става единствено съвещателен орган на МОМН. Това обаче крие опасността контролът над процедурите по присъждане на научни

степени и звания да се окаже в крайна сметка политически контрол. Тъй като това изглежда несъвместимо с академичната автономия, правото да взема решения за спиране на процедури трябва да бъде предоставено на самата контролна комисия. От тази гледна точка изглежда уместно и предложението тя бъде включена в състава на Националната агенция по акредитация, вместо да бъде третирана като орган на МОМН, както прави настоящият закон.

Допълнителни разпоредби, §1. Тази разпоредба би имала смисъл единствено при работеща система за оценяване на качеството на академичния състав. Тя трябва да бъде съпроводена с разработване на система или поне общи критерии за атестиране на академичния състав на университетите и институтите, както и с някакъв механизъм за контрол на адекватността и добросъвестността на атестирането.

Допълнителни разпоредби, §2. Категориите на Класификатора на областите на висше образование са прекалено едри, за да могат да заменят Класификацията на специалностите на научните работници в България, както предвижда и

§10

. Тъй като Класификаторът на областите на висше образование съдържа единствено категории от рода на филология или философия, тази замяна на практика заличава различната специализация и професионална подготовка на учените. Тя позволява например на специалист по фонетика да кандидатства за академична длъжност по теория на литературата, на специалист по културология – да участва в жури за научна степен по демография, на специалист по антична философия – да оценява докторска дисертация по съвременна философия на езика. Същевременно тя не позволява обявяването на конкурси по по-конкретни дисциплини от филологията и не позволява провеждането на по-конкретно насочени конкурси както за академични длъжности, така и за докторанти. Нещо повече, тази разпоредба застрашава организацията на преподаване в университетите, които досега са се съобразявали с досегашния закон. Да си представим например, че преподаватели от определена дисциплина водят курсове в друг факултет, в който няма специалисти от съответната област. Премахването на т.нар. шифри ще позволи на преподаватели от този друг факултет да претендират, че щом спадат към същата област на висше образование, да речем филология или философия, от гледна точка на Закона за развитие на академичния състав те са също толкова професионално подготвени да преподават тези курсове. С оглед на важността на хорариума за академичното оцеляване това вероятно ще се случи и тогава можем да очакваме тъкмо случаи от рода на този теоретици на литературата да водят курсове по фонетика или обратно. В крайна сметка разпоредбата ще доведе до това, че значима при преподаването ще стане не специализацията, не професионалната подготовка, а принадлежността към един или друг факултет. Правилната посока в това отношение би било не премахването, а усъвършенстването на Класификацията на специалностите на научните работници в България, така че тя да отчита възникналите през последните десетилетия нови научни

области и да позволява идентифицирането на такива, когато те бъдат достатъчно установени. Може например на принципа на таговете или ключовите думи, които много списания изискват да бъдат добавени след резюметата на статиите, да се изисква защитаващият дисертационен или хабилитационен труд да предложи набор от етикети, описващи изследователските области на труда му, а членовете на научното жури да оценят тяхната адекватност. Те могат да включват полета на изследване (например критическа теория), периоди (например античност), региони (например Югоизточна Европа), автори (например Фуко), методи (например дискурсивен анализ). В случай че научното жури признае определен етикет и трудът бъде защитен успешно, авторът му би получавал статута на специалист по съответната област, период, автор и т.н. да речем в областта на критическата теория. Контролната комисия може да съставя списъци на специалистите и при избор на научно жури да изисква специализацията на всеки член на журито, установена въз основа на нейните списъци, да съвпада с поне един от етикетите, с които кандидатът описва труда си. В случай че кандидатът смята оценката на труда си за несправедлива, той би могъл да получи право да бъде оценен от второ научно жури, избирано не от собствената му организация, а от контролната комисия (евентуално чрез жребий измежду специалистите, отговарящи на етикетите, с които описва труда си).

Допълнителни разпоредби, §5. Текстът на този параграф не изяснява съдбата на асистентите, които нямат научната степен доктор.

Чл.

16, ал. 1

предполага, че научни длъжност могат да заемат само лица, придобили тази степен. Но ако непридобилите я нямат право да заемат научни длъжности, означава ли това, че асистентите без докторат ще изгубят това право след влизането на закона в сила, или с други думи – че ще бъдат уволнени? Ако не, то в допълнителните разпоредби трябва да се включи текст, че изискванията на

чл. 16, ал. 1

не важат за лицата, вече заемащи научни длъжности към момента на влизането на закона в сила. Ако обаче

чл. 16, ал. 1

трябва да се тълкува тъкмо в смисъл, че асистентите без докторат губят правото да заемат научни длъжности, тогава

§5

от допълнителните разпоредби на свой ред се оказва неясен.

Той може да бъде тълкуван от една страна в смисъл, че споменатите асистенти губят длъжността си, но получават правото да защитят докторат на самостоятелна подготовка, след което евентуално се явяват на нов конкурс. Тази разпоредба обаче би противоречала на

чл. 8, ал. 3.

, определящ изискванията за зачисляване в докторантура на самостоятелна подготовка, тъй като би задължавала съответния факултет да зачисли съответните асистенти в самостоятелна докторантура, дори те да представят неиздържан идеен проект или изобщо да не представят такъв. Ако от друга страна

§5

от допълнителните разпоредби трябва да се тълкува в смисъл, че университетите и институтите са длъжни да предоставят на асистентите без докторат възможността да придобият правото да заемат научната длъжност, която така или иначе заемат, или по-просто казано – че тези асистенти ще запазят длъжността си, в случай че бъдат зачислени в докторантура на самостоятелна подготовка, то тази разпоредба практически отменя изискванията на

чл. 16, ал. 1

, особено с оглед на това, че не предвижда нито срок, в който тези асистенти трябва да получат докторска степен, нито изобщо някакво задължение да напишат или защитят успешно докторска дисертация. Въпросът е допълнително усложнен от това, че има различни типове асистенти без докторат, които следва да бъдат третирано различно. Трябва да бъде правена разлика например между (1) млади учени, станали асистенти по време на своята редовна докторантура, (2) чиято докторантура е изтекла, но изпълняват критериите на

чл. 32

за назначаване на длъжност стажант-асистент, (3) млади учени до 35 г., които са били редовни докторанти, (4) млади учени до 35 г., които не са били редовни докторанти, (5) учени над 35 г. със или (6) без значителен брой публикации.

На асистентите от първите три групи, преминали през образователната степен на редовната докторантура, изглежда разумно да се даде право да запазят длъжността си, в случай че защитят докторска дисертация в определен, да речем двугодишен срок; на четвъртата група може да се даде право да запише редовна докторантура, без да се явява на конкурс; на петата група може да се даде срок, в който да придобият докторска степен на самостоятелна подготовка, на шестата – да се откаже това право (границите между последните две групи могат да бъдат определени например с атестация въз основа на общи критерии, изработени от контролната комисия).

Допълнителни разпоредби, §9. Предвиденият срок от 1 месец за привеждане на правилниците на университетите в съответствие с бъдещия закон не е реалистичен, особено с оглед на това, че тъкмо тези правилници ще определят условията на конкретните процедури. Не е ясно какво става с научните организации, които не са в състояние да го спазят по технически причини. Дали например в тях ще бъдат блокирани процедурите? Като цяло изглежда по-разумно ВАК да не се закрива незабавно, а след известен период, да речем след година, през която научните институции да изработят правилниците, които ще направят възможно прилагането на новия закон на практика. Този преходен период би бил особено важен за докторантите, чиято защита ще бъде значително забавена от новия закон и ще доведе до това, че те ще бъдат принудени да покрият разходите по защитата си, въпреки че са предали дисертационния си труд в предвидените срокове.

Допълнителен анализ на тези недостатъци на Закона за развитие на академичния състав в България, мнения и предложения за коригирането им, както и текстът на закона са публикувани на адрес http://mladiu4eni.blogspot.com/2009/12/blog-post_2548.html.

Подкрепели позицията:

Тодор Христов, СУ "Св. Климент Охридски"

Ивелина Иванова, Институт за философски изследвания – БАН

Теодора Цанкова, СУ "Св. Климент Охридски"

Надежда Стоянова, СУ "Св. Климент Охридски"

Соня Красиминова, ПУ "Паисий Хилендарски"

Дарин Тенев, СУ "Св. Климент Охридски"

Меглена Златкова, ПУ "Паисий Хилендарски"

Тони Пенкова, ПУ "Паисий Хилендарски"

Михаил Ненов, СУ "Св. Климент Охридски"

Христо Лафчиев, Cogito и Институт за ядрени изследвания и ядрена енергетика - БАН

Йордан Люцканов, Институт за литература – БАН

Калина Захова, СУ "Св. Климент Охридски"

Галина Георгиева, СУ "Св. Климент Охридски"

Еньо Стоянов, СУ "Св. Климент Охридски"

Галина Иванова, СУ "Св. Климент Охридски"